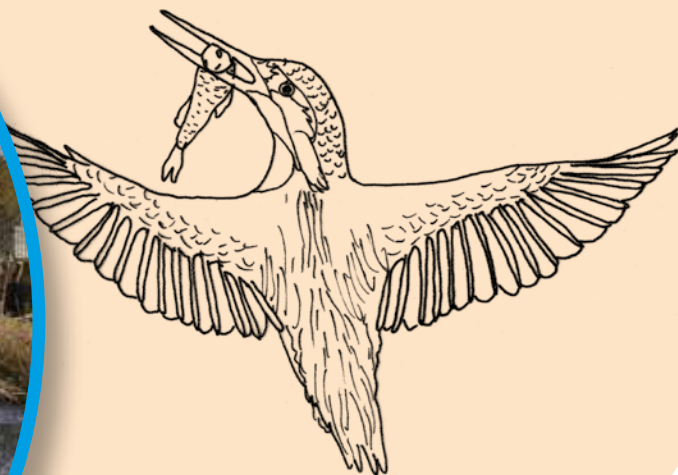

VÝPRAVA ZA VODOU DO VESELÍ

Pojďte s námi!

“

**Víte,
že se z pulce
stane žába?**

**Co je to létající
drahokam?**

Jak vzniká duha?

”

**POZNÁVÁNÍ JE
DOBRODRUŽSTVÍ!**

3–7 let

1 km

Stáhněte si brožuru
a interaktivní mapu
za použití QR kódu!

Na naší výpravě za vodou budeme procházet v obci Veselí půvabnými místy kolem meandrujícího potůčku s lávkami a vodníkem. Nejvhodnější roční doba k návštěvě těchto míst je jaro. Během asi 1 km dlouhé procházky si budeme povídat o vodě a o přírodě kolem ní. Budeme pozorovat rybky i ptáky. Uvidíme kus staletého stromu a dozvíme se, co jsou to letokruhy. Cestou si budeme také hrát a můžeme si přečíst pohádku a vyluštit záhadu s chodící rybou. Na závěr si prozradíme, jakým kouzlem vzniká duha. Vycházku můžeme zakončit i hrou v kuželky ve zdejší kuželně.

Časový rozvrh a délka výpravy	Nástupní místo 50.0110097N, 15.6197994E . Parkování na návsi u hostince MASH Výlet i s povídkami a úkoly je asi na 2 hod. 1 km v rovinném terénu
Informace k výpravě	Vstupné stezka volně přístupná WC na OÚ v otevírací době nebo v hostinci MASH také v jeho otevírací době – info: www.obecveseli.cz Svačina vlastní, možno zajistit balíčky, např. z Kruhu Zdraví Chrudim Odborný průvodce 300 Kč/hod. – lze objednat 1 týden předem, kontakt: Lucie Písař +420 775 988 933
Navíc	Kuželky – po předchozí domluvě je možné si zahrát ve Veselí na venkovním hřišti, www.obecveseli.cz
Co s sebou	Pevné boty – louky v okolí potoka mohou být mokré
Co s sebou pro dospělé doprovod	Knihy s obrázky zvířátek a rostlin žijících u vody např.: Encyklopedie naší přírody, Příroda atd. knihu Rákosníček a rybník
Pohádky	Jak měl Rákosníček kvůli chodící rybě ostudu z knihy Rákosníček a rybník
Orientační kalkulace dopravy	Autobusová doprava – autobus pro 42 osob (ceny jsou orientační 48 Kč/km, 242 Kč/hodina čekání) – přepravu si každý individuálně zajišťuje sám dle uvážení.
Aktuálnost informací	www.obecveseli.cz

Náročnost výpravy

nízká

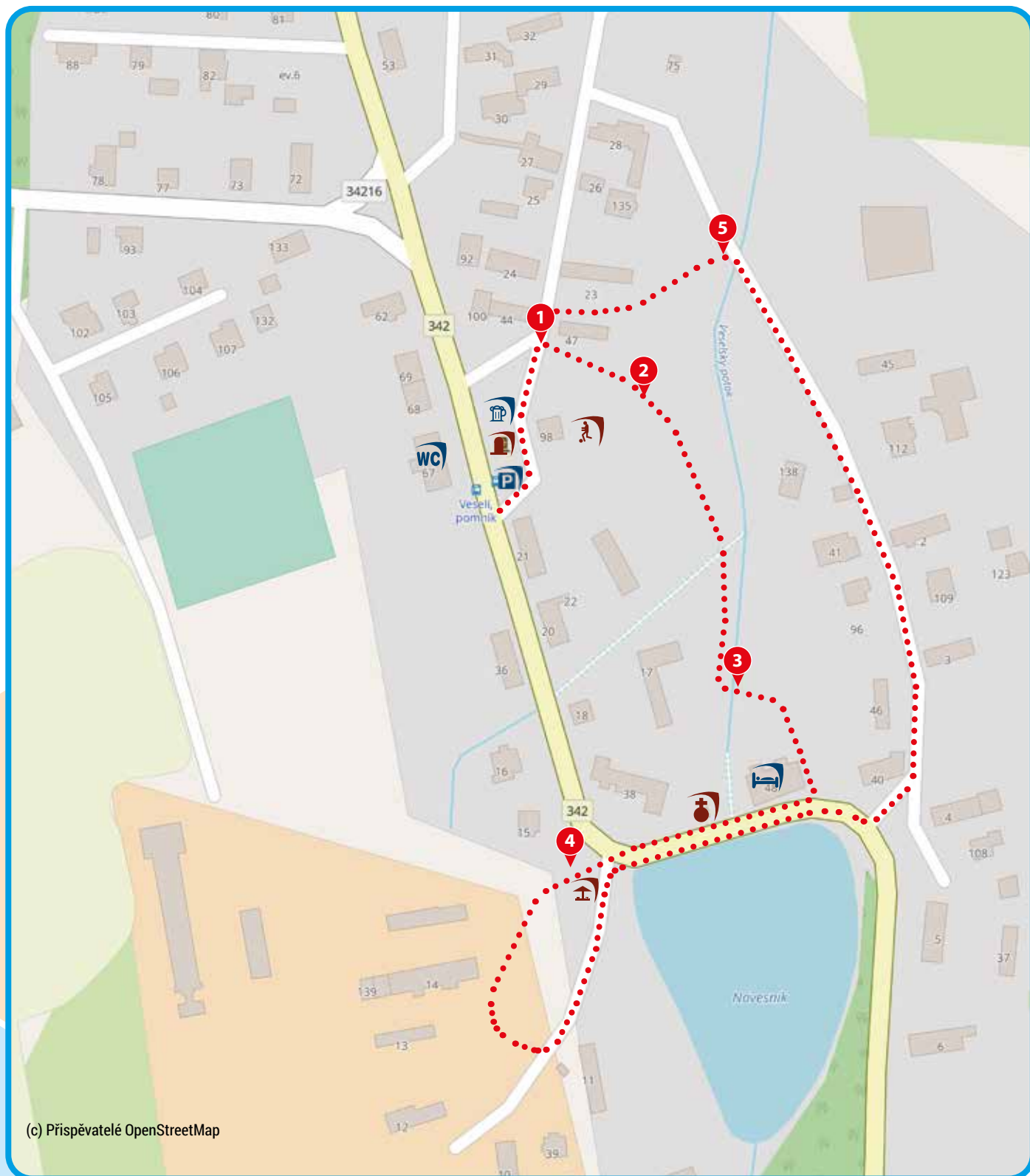
střední

těžká

MAPOVÝ PODKLAD

(c) Příspěvatelé OpenStreetMap

Kaple

Pomník obětem 1. světové války

Odpočinkové místo

Sportoviště

Penzion Na Hrázi

WC na obecním úřadě

Hostinec MASH

POPIS TRASY: Zaparkujeme u hostince MASH na návsi nebo sem můžeme dojet i linkovým autobusem. Dojdeme malý kousek k víceúčelovému hřišti, které je stále otevřené.

1 ZASTAVENÍ – VÍCEÚČELOVÉ HŘIŠTĚ

VYPRAVĚČ VYPRÁVÍ: **Schválně děti, jestli uhádnete, proč se obec jmenuje Veselí?**

Když tato vesnice vznikla, tak její zakladatelé obci nepřáli nic jiného, než aby v ní bylo vždy hojně veselí, a od toho také ten název.

POHYBOVÁ HRA:

Zahrajeme si hru na ovečky a vlka.

Děti – ovečky stojí na jedné straně za vyznačenou čarou. Dítě nebo paní učitelka stojí proti nim – ovčí máma. Vlk stojí stranou.

Maminka říká: „Ovečky, ovečky, pojdte domů“.

Ovečky odpovídají: „Nepůjdeme“.

Maminka: „Proč?“

Ovečky: „Pro vlka“

Maminka: „Kde je vlk?“

Ovečky: „Číhá na nás.“

Maminka říká: „Ovečky, ovečky, nebojte se!“

Nato se ovečky rozběhnou k mamince a zároveň vyběhne vlk a ovečky chytá. Hru můžeme opakovat tak dlouho, dokud nejsou všechny ovečky chyceny. Poslední chycená ovečka se stává v další hře vlkem. Ovečky i vlk musí stát za vyznačenou čarou.

POPIS TRASY: Jakmile budou všechny ovečky pochyty, budeme pokračovat dále v naší výpravě. Pokračujeme podél multifunkčního hřiště k vodníkovi Cypriánovi. Nenecháme se strhnout dětským hřištěm, které máme po pravé straně – tady totiž naši dnešní výpravu zakončíme, tak se alespoň máme na co těšit. Cestou můjme velkou ceduli s popisem míst, které je možné v obci Veselí navštívit.

2 ZASTAVENÍ – VODNÍK CYPRIÁN

Nyní si uděláme zastávku u vyřezávaného vodníka, který se jmenuje Cyprián. Vidíte? Leží tady velký kus starého stromu. Tento strom musel být obrovský, že, děti? Teď už by bylo těžké uhádnout, co je to za strom. Já vám to prozradím, je to dub a bylo mu 450 let – to je opravdu hodně moc, a proto byl obrovský. To si jistě umíte představit, když se podíváte na zbytek jeho kmene.

Víte děti, jak se pozná, jak je strom asi starý?

Toto nám určují letokruhy. Jsou to ty čárky, které jsou ve dřevě vidět, když strom přeřízneme – na pařezu nebo na kmeni (ukážeme dětem obrázek v pracovním listu). Jedna tato čárka značí jeden rok, který strom prožil. A jak vidíte tady, tak takových čárek je vidět na tomto kmeni opravdu hodně. Podívejte se, jak jsou tyto letokruhy na mnoha místech i velmi nepravidelné. Je to tím, že počasí během jednotlivých let není vždy stejné. Když hodně prší a je teplo, strom hodně poporoste. V roce, který je suchý, strom roste méně. Stejně tak můžeme z letokruhů i vyčíst, jestli nebyl strom nemocný nebo nebyl zasažen ohněm.

Podívejte se, děti, kolem, jestli náhodou neuvidíte nějaký dub. Můžete se rozběhnout na průzkum blízkého okolí.

Našli jste? Dub roste poblíž zastřešeného torza starého dubu.

Jabloň má jablka a víte, co má dub?

(Žaludy – ukážeme si je. Pokud v tuto chvíli nejsou na dubu nebo pod ním, využijeme obrázek v pracovním listě.)

POHYBOVÁ HRA: Naučíme se takovou pohybovou básničku k dubu. Opakujte po mně:

Starý dub stojí v lese, (stát a ruce vzpažit) stojí, stojí, nepohne se.

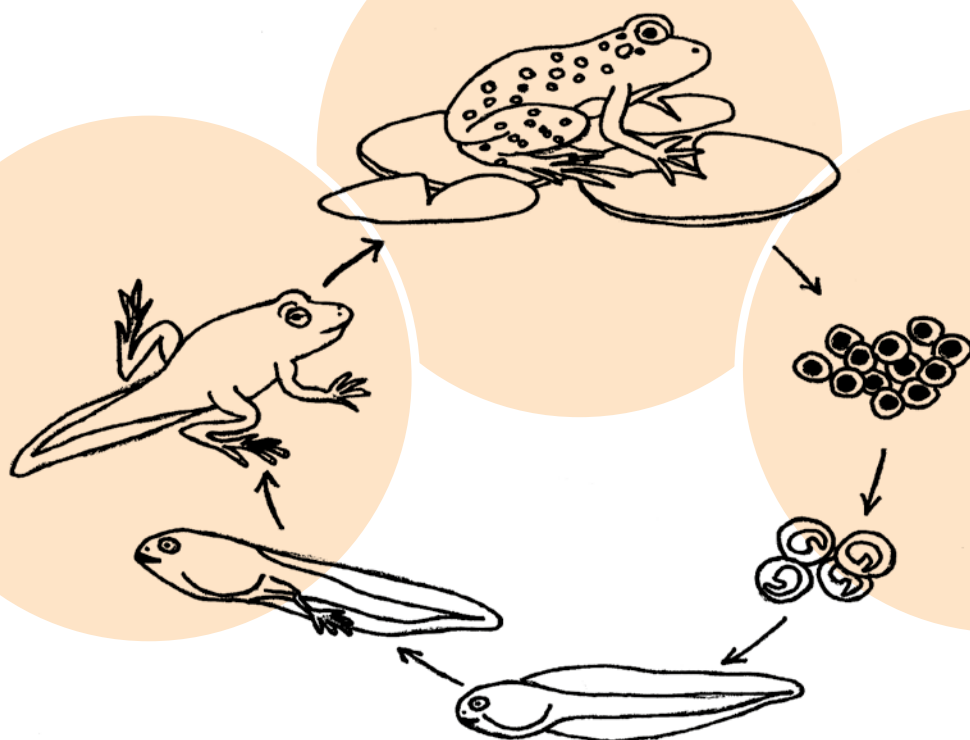
Větřík jeho listy třese, (rukama ze strany na stranu) třese všemi listy v lese.

Sypou se žaludy, (třást rukama dolu k zemi) sypou se žaludy, bum, bum, bum, bum bác. (tlesk, tlesk a dřep).

Kolem vidíme také dřevěné sochy žabek. Je to proto, že žabky žijí u vody. Můžeme možná slyšet jejich kvákání. Buďme chvíli potichu! Pst!

Můžeme se usadit na dřevěném posezení a přečíst si pohádku: **Jak měl Rákosníček kvůli chodící rybě ostudu**, kde vystupuje také kapr Matěj a kde je popsán vývoj žáby z pulce. Pokud není příznivé počasí, přečteme si pohádku až v altánu o něco dále.

Vývoj žáby působí jako kouzlo z pohádky! Na jaře žába naklade vajíčka, která vypadají jako malé oko. Je to taková rosolovitá kulička s černou tečkou. Z vajíček se vylíhnou pulci. Mají nejdříve jen tělíčko a ocásek. Pak jim narostou zadní nohy – a máme tu chodící rybu! Později narostou i přední, ocásek odpadne a máme tu žabku!

Vodníček Cyprián si rád v noci při měsíčku šije nové boty. A u toho si říká tuto říkanku: „*Šiju, šiju si botičky, do sucha i do vodičky. Sviť měsíčku, sviť, ať mi šije nit!*“ Cyprián toto místo i hlídá. Žije tu totiž spousta vzácných živočichů a stejně tak tu roste i mnoho různých rostlin, které mají rády čistou vodu.

A nyní se vydáme na krátkou procházku po okolí. Vyrazíme po vyšlapané cestičce směrem za vodníkem dozadu. Po levé straně můžeme Veselský potok a uvidíme lávku (druhou v pořadí – na první se v tuto chvíli nesmí), přes kterou přejdeme na druhou stranu potoka.

3

ZASTAVENÍ – NA LÁVCE

(nebo za lávkou podle toho, kolik nás je)

Podívejte se, jak se tady Veselský potok zvláště klikatí, jako když se plazí had. Většina potoků dnes teče spíše rovně. Tady to vypadá, jako by si potůček vybíral cestu, kterou bude téci. Tím je tenhle potok vzácný.

ÚKOL:

Víte děti, jak se klikatí na zemi had? Ukážeme si rukou, jak to vypadá. Rukou ve vzduchu opisujeme S.

ÚKOL POZOROVACÍ: teď, děti, budeme chvíli pozorovat okolí, zda-li nebudeme mít štěstí a neuvidíme nějakého živočicha, který zde žije. (Můžete se dívat i po mravencích v trávě, broucích v květech, vodoměrkách na hladině, rybkách ve vodě). Pokud budeme mít štěstí, můžeme zahlédnout i ledňáčka říčního, pro kterého je tato oblast domovem.

Víte, děti, jak vůbec takový ledňáček vypadá?

Je to ptáček, který má tak pestré zářivé barvy, že se mu přezdívá „létající drahokam“. Má také dlouhý, ostrý zobák a krátký ocásek. Ledňáčkovi se říkává král rybář. Uhádnete proč? Je to proto, že kdybyste ledňáčka pozorovali, jak loví rybky, tak vypadá opravdu jako velmi zkušený rybář. Často sedí na větvičce nad vodou a pozoruje, jestli ve vodě nezahledne nějakou ryбку, která by se stala jeho kořistí. Jakmile ji spatří, jako šíp sjede k vodní hladině a rozčísne ji svým zobákem. Představte si, že se dokáže pro svoji kořist potopit až 30 cm hluboko pod hladinu (ukážeme dětem, kolik je asi 30 cm). Kořist zobákem nepropíchne, ale pevně ji sevře a pomocí křídel se vynoří opět nad hladinou. Je tak rychlý, že za chvíli byste ho viděli zase sedět zpět na větvičce, ovšem teď už by si vychutnával svoji kořist, nějakou malou rybičku, kterou si ulovil. A tady máte obrázek, jak takový ledňáček vypadá. Jak se vám líbí, děti? Na slunci se ledňáček krásně třpytí. Často z něj tedy uvidíme pouze třpyt nad hladinou.

Jaké barvy má jeho peří? (necháme pojmenovat)

A co myslíte, děti, jakou ryбку byste mohli zahlédnout v potoce?

Kapr to není, ani štika. Je celá taková stříbrná, s malou hlavou a drobnými zuby. Je to pstruh. Tato ryбка je velmi citlivá na čistotu vody a v místním potoce se jí daří velmi dobře. Uvidíte nějakou?

Projdeme od potoka k růžové budově místního penzionu na malé parkoviště až k rybníku, který se jmenuje Návesník. Před penzionem se vydáme po chodníku doprava a mĳíme krásnou kapličku. Mĳíme na starou náves – musíme přejít silnici k informační tabuli a posezení. Na zdejší návsi je louka, takže pokud máme štěstí, uvidíme zde kvést velké množství květů. Náves si obejdeme a kvĕtiny (pokud kvetou) se můžeme pokusit pojmenovat nebo alespoň určit barvy kvĕtů. U příštířesku si popovídáme o dešti.

4

ZASTAVENÍ STARÁ NÁVES

Představte si, že právě prší a z nebe na nás padají malé kapičky vody. Některé kapičky dopadají na nás, jiné se vsáknou do země a jiné se okamžitě vypaří. Vypařování – to je to, co se děje, když postavíte hrnec na plotnu a v něm se vaří voda. Nad hrncem je pára – to je voda, která se velkým horkem promĕnila. Když se kapička deště dostane do potoka, začíná jí pout do moře, ze kterého se později taky opět vypaří do nebe, kde bude v mracích, aby později v podobě deště zase spadla na zem. A tak to jde stále dokola. Díky tomuto kolobĕhu vody existuje život na naší planetĕ Zemi. Bez kolobĕhu vody by nebyly mraky ani dešť, ani duha a ani řeky. Neexistovala by sladká, ani pitná voda a nebyly by stromy, zvířátka a ani lidé.

Děti, viděli jste už někdy duhu? Víte, jak vypadá a jak vzniká?

Aby byla vidět duha, je potřeba slunce a kapičky vody. Proto často vidíme duhu, když prší a svítí sluníčko. Duha totiž vznikne, když sluneční světlo prochází skrze kapičky vody, ve kterých se rozkládá na jednotlivé barvy.

Ukazujeme si barvy duhy a pojmenováváme je.

Vrátíme se zpět k penzionu, kousek ho přejdeme a odbočíme doleva na místní nefrekventovanou komunikaci, po které se vydáme. Po pár metrech budeme mít po levé ruce opět plánek celého místa, posezení a dřevěný rozcestník, kde nám dřevěná šipka k vodníkovi ukazuje doleva.

5 ZASTAVENÍ PŘED VELKOU LÁVKOU

Na začátku naší výpravy jsme si povídali o dubu. Ten rád roste i ve vlhku. Ale vodník vysedává na jiném stromě, než na dubu.

Na jakém stromě vysedává vodník?

Ano, vodník vysedává na staré vykotlané vrbě. Viděli jste nějakou cestou? Nejvíce stromů, které jsme míjeli, jsou vrby. Pro okolí potoků i rybníků jsou vrby nejtypičtější stromy. Rostou i tady, kde lávka přechází potok. Můžete si je pak, až budeme přecházet, pořádně prohlédnout.

Kluci, vypravovali jste se někdy před Velikonocemi na vrbové proutky?

Z vrbového proutí se totiž pletou pomlázky.

Víte, co ještě je z proutí? Vzpomeňte si, co máte doma proutěného.

(košík na houby, košíček v koupelně, houpací nebo zahradní křeslo, pelíšek pro psa...)

Vydáme se ve směru šipky VODNÍK na velkou lávku. Přejdeme po lávce a ocitneme se u kuželny. Pokud jsme se předem domluvili, můžeme si zde i zahrát kuželky. Projdeme dále k dětskému hřišti, které jsme míjeli na začátku.

6 ZASTAVENÍ DĚTSKÉ HŘIŠTĚ

Zde si můžeme hrát a dospělí i cvičit na cvičebních strojích tak dlouho, jak dlouho nás to bude bavit a jak dlouho nám to čas dovolí.

TIP:

Pokud se vám dnešní výprava kolem vody líbila, můžete zkusit i výpravu k nedalekým **meandrům Struhy**. Jen pozor! Je o něco delší, za to na ní uvidíte i krásné mohutné duby a dozvíte se, která hmyzí děťátka si sama pro sebe staví domečky.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

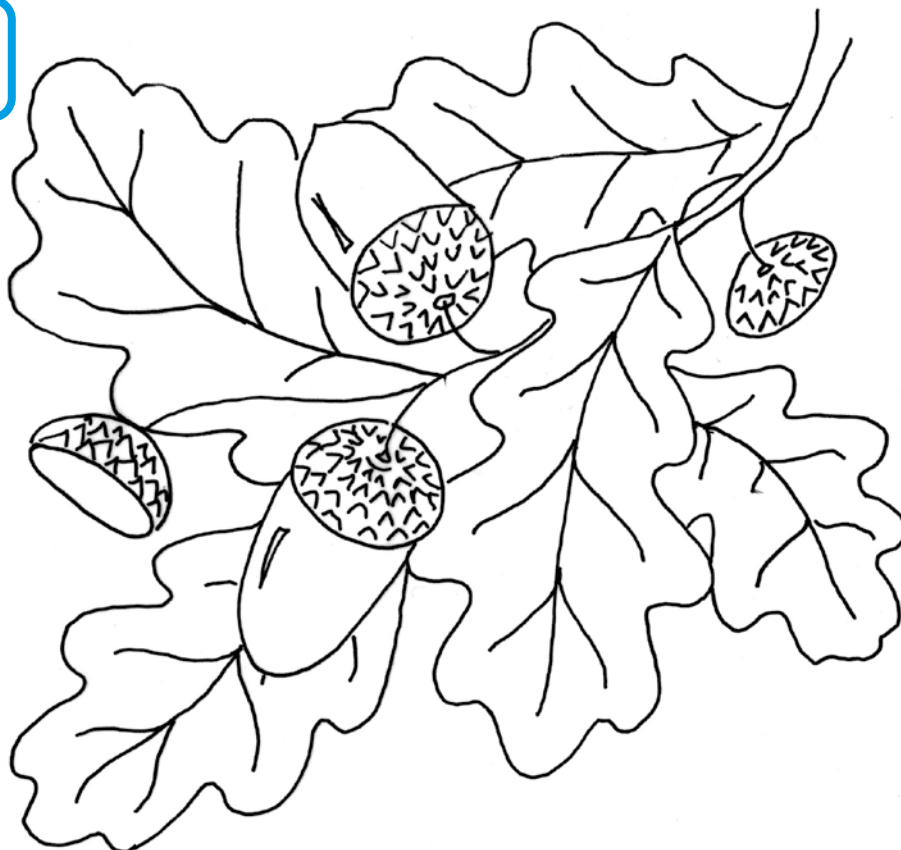

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

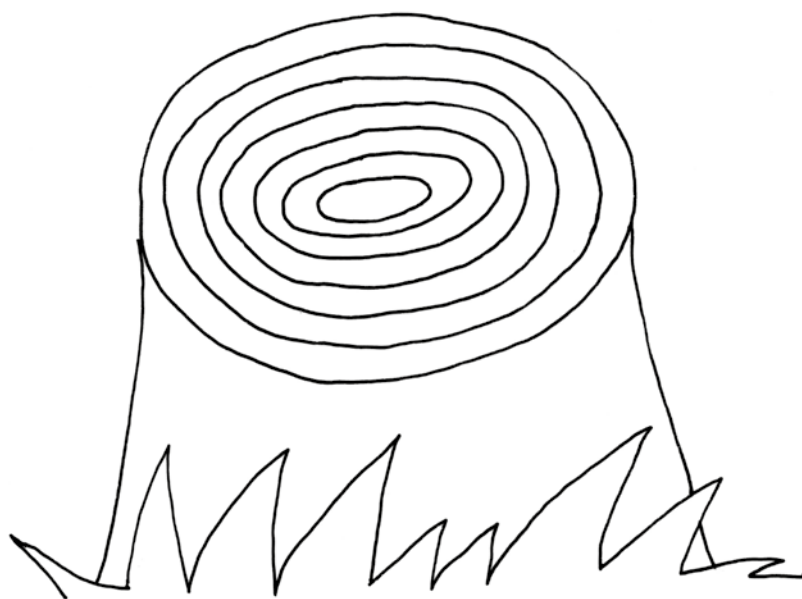

PRACOVNÍ LIST

1. Jaké plody rostou na dubu?
Popiš je a vybarvi.

2. Přidej stromu na stáří
– přikresli letokruhy.

3. Namaluj duhu – můžeš malovat na druhou stranu papíru nebo použít nový papír.